

Detekcja defektów cieplnych systemu ETICS w warunkach quasi-stacjonarnych

Detection of heat defects of the ETICS system in quasi-stationary conditions

DOI: 10.15199/33.2022.06.03

Streszczenie. W artykule przedstawiono wstępne wyniki badań rozkładu temperatury na powierzchni ściany zewnętrznej z imperfekcjami systemu ETICS, prowadzonych w quasi-stacjonarnych warunkach pomiarowych. Badania wykazały zmianę rozkładu temperatury w obrębie defektów cieplnych o zróżnicowanych szerokościach oraz nieznaczny wpływ występującej dyslokacji cieplnej. Uzyskane wyniki wskazują na konieczność prowadzenia dalszych pomiarów w warunkach rzeczywistych.

Słowa kluczowe: system ETICS; imperfekcje cieplne; badania termowizyjne; warunki quasi-stacjonarne.

Abstract. The article presents preliminary results of tests of temperature distribution on the surface of an external wall with imperfections of the ETICS system, carried out in quasi-stationary measurement conditions. The research showed a change in the temperature distribution within thermal defects of different widths and a slight influence of the occurring thermal dislocation. The obtained results indicate the necessity to conduct further measurements in real conditions.

Keywords: ETICS system; thermal imperfection; thermovision research; quasi-stationary conditions.

Obecnie nie można przecenić znaczenia ograniczania zużycia energii. Jej zapotrzebowanie rośnie na całym świecie [1]. Wzrost kosztów wytwarzania energii oraz konieczność ochrony środowiska spowodowały, że UE dąży do neutralności klimatycznej. W tej strategii istotną rolę odgrywa ograniczenie zużycia paliw kopalnych, zmierzając do osiągnięcia standardów niemal zerowego zużycia energii przez budynki [2]. Największy potencjał bazuje na minimalizacji zużycia energii na ogrzewanie i chłodzenie [3]. W tym przypadku ważne jest zmniejszenie strat ciepła przez przenikanie przez przegrody zewnętrzne, spośród których znaczny ich udział przypada na ściany [4]. Ich wielkość zależy od oporu cieplnego poszczególnych komponentów, a także od sposobu ich wykonania i wzajemnego połączenia [5]. Niewielka liczba badań dotyczących występowania imperfekcji systemów ETICS utrudnia interpretację wyników pomiarów, w szczególności termograficznych.

Cel i zakres badań

Celem badań laboratoryjnych było określenie wpływu różnych imperfekcji systemu ETICS na jakość cieplną ściany

zewnętrznej. Zakres badań obejmował pomiary w warunkach quasi-stacjonarnych. W celu zapewnienia stałej różnicy temperatury umieszczono we wnętrzu komory promiennik o niewielkiej mocy. Ze względu na brak technicznych możliwości zapewnienia różnicy temperatury na poziomie $\Delta t = 20 \div 25^\circ\text{C}$, wynikającej ze stałych warunków temperatury powietrza po obu stronach ściany, a odpowiadających warunkom rzeczywistym, założono ich większą wartość. Przyjęto, że temperatura wewnętrzna wynosi $t_i \approx 43^\circ\text{C}$, a zewnętrzna $t_e \approx 20^\circ\text{C}$.

Jako warstwę konstrukcyjną zastosowano monolityczną ścianę z betonu o gęstości 2300 kg/m^3 , grubości 20 cm. Ze względu na występowanie zależności związanej z intensyfikacją oddziaływania nieszczelności warstwy termoizolacyjnej na stan ochrony cieplnej ścian zewnętrznych, przed pomiarami w warunkach rzeczywistych założono niewielki opór cieplny warstwy termoizolacyjnej. Do badań użyto płyt z EPS 044 o grubości 5 cm. Zostały one przytwierdzone za pomocą zaprawy klejącej nanoszonej wyłącznie w sposób punktowy o grubości 3 cm. Spowodowało to wystąpienie dyslokacji cieplnej, skutkując zwiększonym konwekcyjnym ruchem powietrza wewnątrz ściany. Nieciągłości warstwy termoizolacyjnej (defekty cieplne ETICS)

o różnej szerokości, wystąpiły na dwóch wysokościach. Oprócz defektów i dyslokacji cieplnych systemu ETICS pomiędzy warstwą termoizolacyjną a konstrukcyjną wytworzono szczelinę umożliwiającą niekontrolowaną infiltrację powietrza zewnętrznego w strukturę ściany. Powstała ona z powodu braku szczelnego wypełnienia zaprawą klejącą przestrzeni w obrębie dolnej i górnej krawędzi płyt EPS.

Badany ETICS tworzyła też warstwa zbrojona z zaprawy klejącej z wtopioną polipropylenową siatką oraz mineralny tynk cienkowarstwowy. Obliczeniowy opór cieplny ściany wynosił $R_c = 1,26 \text{ m}^2\text{K/W}$.

W systemie ETICS zasymulowano następujące imperfekcje cieplne (fotografia):

- defekty cieplne o szerokości $\delta_{\text{def}} = 2; 5; 10 \text{ i } 20 \text{ mm}$ i długości $l_{\text{def}} = 300 \text{ mm}$;
- dyslokację cieplną o szerokości $\delta_{\text{def}} = 30 \text{ mm}$;
- otwory wlotowe skutkujące niekontrolowaną infiltracją powietrza o powierzchni $A_{\text{inf}} = 1500 \text{ mm}^2$ na 1 m długości ściany.

Głębokość defektów cieplnych była równa grubości termoizolacji. Defekty o szerokości $\delta_{\text{def}} = 20 \text{ mm}$ zlokalizowano na dwóch różnych wysokościach.

W celu określenia rozkładu temperatury na powierzchni ściany wykonano pomiar termograficzny. Ze względu na

¹⁾ Politechnika Śląska; Wydział Budownictwa; pawel.krause@polsl.pl

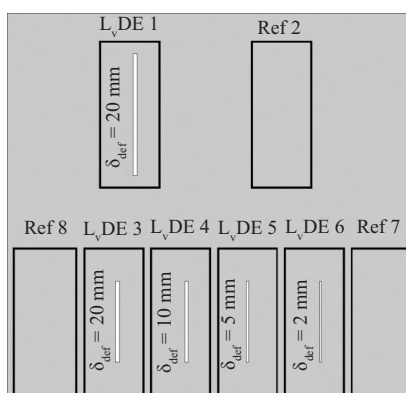
Ściana testowa z defektami systemu ETICS
Test wall with ETICS defects

zapewnienie quasi-stacjonarnych warunków prowadzenia pomiarów wykonano trzy serie pomiarowe. Uwzględniając charakter występujących defektów cieplnych, pomiary prowadzono od strony środowiska zewnętrznego. W przypadku takich warunków zakłada się, że czas prowadzenia badań oraz zmiany intensywności wymiany ciepła pomiędzy ścianą a otoczeniem po obu jej stronach nie mają istotnego wpływu na otrzymywane wyniki [6].

Wyniki badań

Wstępna analiza termogramów polegała na zidentyfikowaniu występujących defektów cieplnych na podstawie zróżnicowania pola temperatury. Podczas trwania pomiarów średnia temperatura powietrza wewnętrznego wynosiła $t_{i, sr} = 41,8^{\circ}\text{C}$, a zewnętrznego $t_{e, sr} = 17,9^{\circ}\text{C}$, a więc $\Delta t_{sr} = 23,9^{\circ}\text{C}$. W systemie ETICS, zamocowanym do monolitycznej ściany zewnętrznej, występowały liniowe defekty cieplne ($L_{v,DE}$) o różnej szerokości. W obrębie górnego fragmentu ściany zlokalizowano defekt $L_{v,DE}$ 1 o szerokości $\delta_{def} = 20$ mm. Na tym samym poziomie wyznaczono obszar referencyjny Ref 2 wolny od defektów cieplnych. Cztery pionowe defekty cieplne o szerokości od $\delta_{def} = 2$ mm ($L_{v,DE}$ 6) do $\delta_{def} = 20$ mm ($L_{v,DE}$ 3) występowały w dolnej części ściany, w której wyodrębniono dodatkowo obszary referencyjne oznaczone jako Ref 7 i Ref 8. Zostały one wyznaczone w celu porównania temperatury w miejscu wolnym od defektów cieplnych z temperaturą wyznaczoną w obszarze ich występowania. Lokalizację defektów cieplnych i powierzchni referencyjnych przedstawiono na rysunku 1.

Rozkład temperatury wyznaczony w przypadku pionowego defektu ciepl-

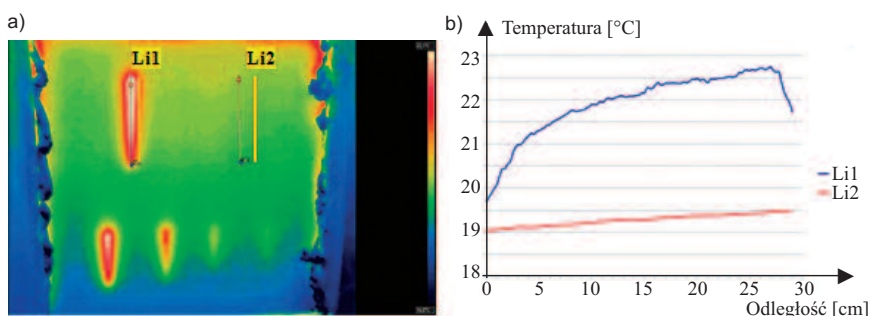

Rys. 1. Lokalizacja defektów cieplnych
Fig. 1. Localization of thermal defects

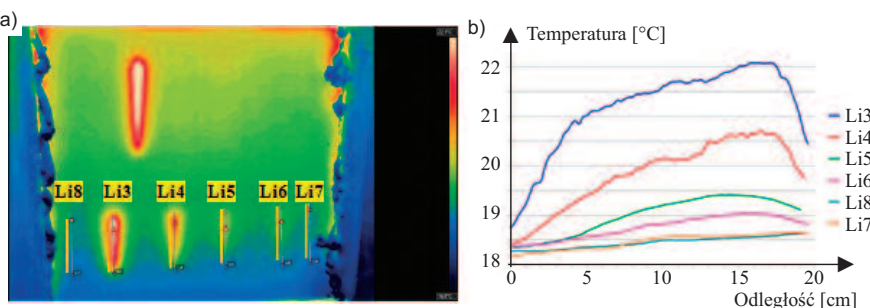
nego o szerokości $\delta_{def} = 20$ mm ($Li1$), zlokalizowanego w górnym fragmencie ściany, porównano z rozkładem temperatury referencyjnej, wyznaczonym wzdłuż linii $Li2$ (rysunek 2). Przebieg temperatury wzdłuż linii $Li1$, pokrywa-

jając się z osią podłużną pionowego defektu cieplnego, przyjmował charakterystyczną postać. Temperatura w miejscu dolnej krawędzi defektu $t_{se, 1} = 19,7^{\circ}\text{C}$ była wyższa o $\Delta t = 0,6^{\circ}\text{C}$ od temperatury wyznaczonej w obszarze referencyjnym ($Li2$), wynoszącej $t_{se, 2} = 19,1^{\circ}\text{C}$. Różnica temperatury $t_{se, 1} - t_{se, 2}$ ulegała zwiększeniu wraz ze zmianą wysokości, osiągając wartość maksymalną $\Delta t_{se, max} = 3,2^{\circ}\text{C}$. Rozkład temperatury wzdłuż linii $Li2$ był liniowy, natomiast wzdłuż linii $Li1$, do osiągnięcia wartości maksymalnej, zbliżony do krzywej logarytmicznej.

Analiza rozkładu temperatury w dolnym fragmencie ściany umożliwiła określenie zmiennych jej przebiegów w miejscach występowania defektów cieplnych o różnej szerokości (rysunek 3). Na początku wyznaczono przebieg zmian temperatury referencyjnej wzdłuż linii $Li7$ i $Li8$. Maksymalna różnica temperatury pomiędzy liniami referencyjnymi na całej ich wysokości nie przekraczała $t_{se, 7} - t_{se, 8} = 0,1^{\circ}\text{C}$. W związku z tym do dalszych analiz przyjęto temperaturę referencyjną wyznaczoną wzdłuż linii $Li8$. Następnie określono maksymalne różnice między temperaturą zarejestrowaną wzdłuż linii wyznaczonych w miejscach występowania defektów cieplnych a temperaturą referencyjną. Największą

Rys. 2. Termogram (a) oraz rozkład temperatury wzdłuż linii $Li1$ i $Li2$ (b) [7]
Fig. 2. Wall thermogram (a) and temperature distribution along the lines $Li1$ – $Li2$ (b) [7]

Rys. 3. Termogram (a) oraz rozkład temperatury wzdłuż linii $Li3$ – $Li8$ (b) [7]
Fig. 3. Wall thermogram (a) and temperature distribution along the lines $Li3$ – $Li8$ (b) [7]

różnicę temperatury $\Delta t_{se, max, 3-8} = 3,4^{\circ}\text{C}$ odnotowano w przypadku defektu $L_v\text{DE } 3$ o szerokości $\delta_{def} = 20$ mm. Defekt $L_v\text{DE}$ o szerokości $\delta_{def} = 10$ mm (Li4) charakteryzował się mniejszym zróżnicowaniem w stosunku do temperatury referencyjnej ($\Delta t_{se, max, 4-8} = 2,0^{\circ}\text{C}$). W przypadku defektu $L_v\text{DE } 6$ o szerokości $\delta_{def} = 2$ mm zarejestrowano maksymalną różnicę w odniesieniu do temperatury referencyjnej wynoszącą $\Delta t_{se, max, 6-8} = 0,5^{\circ}\text{C}$, a defektu $L_v\text{DE}$ szerokości $\delta_{def} = 5$ mm (Li5) $\Delta t_{se, max, 5-8}$ wynosiło $0,7^{\circ}\text{C}$.

Dyslokacja cieplna o szerokości $\delta_{dys} = 30$ mm spowodowała nieznaczne zaburzenia rozkładu temperatury, które zaobserwowano w analizowanych obszarach referencyjnych. W przypadku rozkładu temperatury wzdłuż linii Li2 odnotowano jej wzrost wraz z wysokością ściany o pionowym gradiencie równym $\delta t = 1,6^{\circ}\text{C/m}$, dla dolnego referencyjnego fragmentu ściany gradient temperatury był nieznacznie mniejszy i wynosił $\delta t = 1,5$ K/m.

Różna temperatura na powierzchni ściany w obrębie defektów o zmiennej szerokości jest widoczna na wykresach liniowym (rysunek 4) i przestrzennym (rysunek 5). Wynika z nich, że defekty cieplne ETICS zaburzają pole temperatury wyłącznie w najbliższym ich otoczeniu. Potwierdzeniem tego jest tempe-

ratura na powierzchni ocieplenia między występującymi nieciągłościami izolacji termicznej zbliżona do temperatury referencyjnej.

Podsumowanie

Wyniki pomiarów laboratoryjnych umożliwiły wstępną ocenę wpływu imperfekcji systemu ETICS na odpowiedź termiczną ocieplonej ściany. Istnieje wyraźny wpływ szerokości defektów cieplnych na rozkład temperatury powierzchni ocieplenia. W przypadku średniej różnicy temperatury po obu stronach ściany wynoszącej $\Delta t_{sr} = 23,9^{\circ}\text{C}$, temperatura na jej powierzchni zewnętrznej wyznaczona w miejscu występowania defektu o szerokości $\delta_{def} = 20$ mm była wyższa o $\Delta t_{se, max} = 3,0^{\circ}\text{C}$ w stosunku do temperatury określonej w miejscu występowania defektu o szerokości $\delta_{def} = 2$ mm. Ponadto w przypadku pionowych defektów cieplnych miał miejsce zmienny rozkład temperatury na całej ich wysokości, osiągając maksimum poniżej górnej krawędzi. Występowanie defektów cieplnych w systemie ETICS spowodowało nieznaczne zaburzenie pola temperatury przyległego obszaru referencyjnego. Imperfekcja systemu ETICS w postaci dyslokacji cieplnej o szerokości $\delta_{dys} = 30$ mm skutkowałą niewielkim wzrostem temperatury wraz z wy-

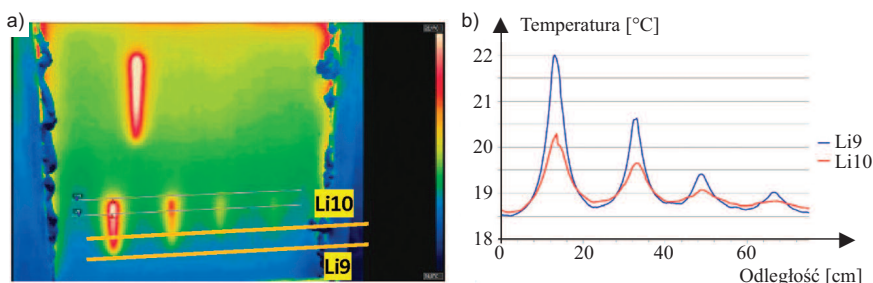
sokością ściany, o pionowym gradiencie zróżnicowanym dla analizowanych obszarów referencyjnych. Otrzymane wyniki badań potwierdzają wnioski innych zespołów badawczych [8, 9, 10], które zaobserwowały istotę problematyki z punktu widzenia strat ciepła przez przenikanie. Szczegółowa interpretacja związana z zaobserwowanymi zjawiskami, w tym dotycząca zmiany temperatury pomiędzy warstwą termoizolacyjną i konstrukcyjną, zostanie przygotowana na podstawie pomiarów wykonanych w warunkach rzeczywistych. Ponadto zostaną zaproponowane charakterystyki pomiarowe umożliwiające zróżnicowanie występujących defektów cieplnych ETICS.

Fotografie: Autor

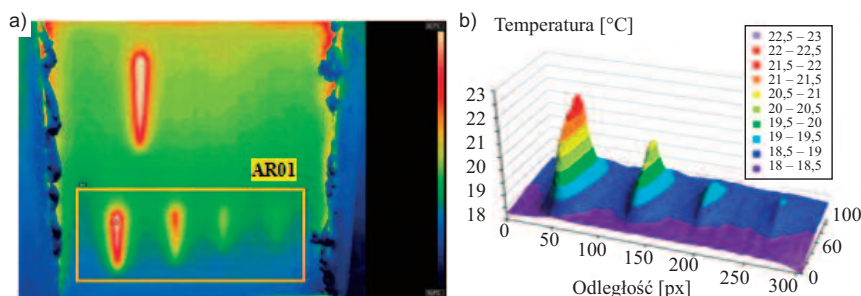
Literatura

- [1] Fouad NA. Bauphysik Kalender 2017. Wilhelm Ernst & Sohn, Berlin 2017.
- [2] Cao X, Dai X, Liu J. Building energy-consumption status worldwide and the state-of-the-art technologies for zero-energy buildings during the past decade. Energy and Buildings. 2016; 128: 198 – 213.
- [3] Richter T, Winkelmann-Fouad S. Anwendung des U-Wertes als Kenngröße für Wärmetransportvorgänge. Bauphysik-Kalender 2005, p. 249 – 295, Ernst & Sohn, Berlin 2005.
- [4] Klemm P. i in. Budownictwo ogólne, tom 2, fizyka budowl. Arkady, Warszawa 2005.
- [5] Kysiak A. Wpływ błędów wykonawczych na trwałość systemu docieplenia metodą ETICS. Seria: Budownictwo o zoptymalizowanym potencjale energetycznym. Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej. 2014; 2: 29 – 37.
- [6] Fouad NA, Richter T. Leitfaden Thermografie im Bauwesen: Theorie, Anwendungsgebiete, praktische Umsetzung. Fraunhofer IRB-Verlag, Stuttgart 2006.
- [7] Krause P. Analiza imperfekcji cieplnych systemów ETICS z uwzględnieniem konwekcji wewnątrz ściany. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2021.
- [8] Aïssani A, Chateaufneuf A, Fontaine JP, Audebert Ph. Quantification of workmanship insulation defects and their impact on the thermal performance of building facades. Applied Energy. 2016; 165: 272 – 284.
- [9] Ambrosini D, Sfarra S, de Rubeis T, Nardi I, Perilli S. Laboratory measurements to evaluate the impact of defects on the conductance of building insulation materials. Conference: XXXIV UIT Heat Transfer Conference (2016).
- [10] Raicu A. IR-Thermografie im Bauwesen – Aufstellung eines Leitfadens zur Anwendung der Infrarothermografie bei stationären Temperaturverhältnissen zur Feststellung versteckter Baufehler. Bauforschungsbericht F 2374. Fraunhofer IRB Verlag (2000).

Przyjęto do druku: 27.05.2022 r.

Rys. 4. Termogram (a) oraz rozkład temperatury wzdłuż linii Li9 i Li10 (b) [7]
Fig. 4. Wall thermogram (a) and temperature distribution along the lines Li9–Li10 (b) [7]

Rys. 5. Termogram (a) oraz przestrzenny rozkład temperatury w obszarze AR01 (b) [7]
Fig. 5. Wall thermogram (a) and spatial temperature distribution in AR01 area (b) [7]